

Світ допомагає відновлювати Україну

Специвипуск/листопад

ІНФОРМУЄ, ПОЯСНЮЄ, НАДИХАЄ!

У двох громадах відкрили простори психосоціальної підтримки

У ДОЛИНСЬКІЙ І БІЛЕНЬ-КІВСЬКІЙ громадах працюють простори психосоціальної підтримки, повідомили у благодійному фонді «Посмішка ЮА».

У таких просторах дорослі й діти можуть покращити емоційний стан та отримати психосоціальну підтримку завдяки арттерапії, груповим сесіям та індивідуальним консультаціям.

У просторах окремо облаштовані локації для занять із

дорослими та ігрові зони для дітей.

— У нас дві основні задачі — підтримати мешканців громади та надати інструменти для самодопомоги. Ми даємо роботу місцевим фахівцям і передаємо їм новітню техніку, розповідаємо про важливість психосоціальної підтримки та протидію насильству. Це необхідно, аби люди змогли впоратися з наслідками війни та знизити рівень три-

вожності, — каже фахівчиня фонду «Посмішка ЮА» Мар'яна Залозна.

Завдяки підтримці USAID закупили необхідне обладнання — ноутбуки, проектори, екрани, аудіосистеми, обігрівачі та очищувачі повітря.

Також працюватимуть мобільні бригади для тих, хто не може відвідати основні локації.

Фото —

телеграм Біленьківської ТГ

Не лише Центр адмінпослуг, а й хаб

У ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ реформують систему підтримки ветеранів і членів їхніх сімей. Голова ЗОВА Іван Федоров повідомив, що, окрім Центру адмінпослуг для ветеранів, де для більшої зручності в одному місці зібрано всі послуги, планується і відкриття ветеранського хабу на базі одного з Палаців культури.

— Це буде надсучасний простір, де створимо всі умови для розвитку та спілкування ветеранів. Наразі виконуються проектні роботи. А відремонтувати приміщення розраховуємо до середини наступного року, — зазначив голова ЗОВА.

Краєзнавці презентували унікальну екскурсію

В ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОМУ КОМПЛЕКСІ «Запорозька Січ» відбулася офіційна презентація проекту «ЧУТИ ОЧИМА, БАЧИТИ СЕРЦЕМ».

Фахівці розробили відеоекскурсії українською жестовою мовою, безпосередньо у музейних об'єктах, з доступом до цього відео через отримання QR-коду.

Метою проекту є надання можливості людям з порушеннями слуху самостійно, без сторонньої допомоги, отримати інформацію про основні об'єкти комплексу за допомогою жестової мови, без перешкод досліджувати, вивчати, знати, пишатися нашою історією та культурою.

Зазначається, що напрацьований досвід буде використаний для створення доступності людям із порушеннями слуху і до інших об'єктів заповідника. А створення безбар'єрного середовища, де буде комфортно всім, залишається одним із пріоритетних завдань, які вирішує Національний заповідник «Хортиця».

Фото - заповідник «Хортиця»

У заповіднику «Хортиця» освоїли реставраційні роботи

ВІД ЧАСУ підриву греблі Каховської ГЕС та падіння рівня води у р.Дніпро й Каховському водосховищі на узбережжі було виявлено велику кількість об'єктів, що раніше були затоплені. Про це нагадує НЗ «Хортиця», чий фондіві колекції за рік поповнилися цінними артефактами козацьких часів.

Серед знахідок — металеві, гончарні та скляні вироби [предмети озброєння, посуд, знаряддя праці та предмети побуту, монети].

Особливістю виробів зі скла та заліза, що довго були під водою, є незадовільний стан їхньої збереженості. Відповідно, вони

потребують проведення термінових консерваційно-реставраційних робіт. Через відсутність у штаті заповідника реставратора археологічного скла питання збереження цих артефактів стало справжнім викликом.

Але завдяки підтримці House of Europe House of Europe alumni community та Національного науково-дослідного реставраційного центру України заповіднику вдалося максимально

оперативно вирішити цю проблему. Генеральний директор Світлана Стрельникова надала заповіднику можливість стажування співробітників із нової реставраційної спеціальності.

Комунальники готуються до роботи в екстремальних умовах

НА СЕРЕДИНУ ЛИСТОПАДА 95 відсотків осель у Запоріжжі та Вільнянську вже підключені до централізованого тепlopостачання. Однак під час війни завжди існує ризик залишитися без комунальних послуг — тепла, води, електроенергії.

Керівники профільних департаментів та комунальних підприємств Запорізької області розглядають варіанти, коли світла не буде по 12 годин і більше на добу; коли температура повітря буде занизькою і доведеться спускати воду з систем опалення в багатоповерхових будинках, а також підвозити воду в усі райони міста.

Як комунальники підготувалися до роботи взимку та в умовах можливих блекаутів?

Що буде з опаленням

Наразі розглядаються усі варіанти розвитку подій, в тому числі й найнесприятливіші. Влада готує три сценарії проходження опалювального сезону. Перший — без відключень електроенергії; другий — із використанням генераторів у котельнях під час короткострокових відключень, до восьми годин; і третій, найгірший — на випадок тривалих блекаутів.

У концерні «Міські теплові мережі» генераторами забезпечили 40 котельень із 59-ти та очікують надходження незабаром 14-ти когенераційних установок від міжнародних донорів. Також концерн зробив запас вугілля, понад 450 тонн, якого вистачить на три місяці опалювального сезону. Наразі підприємство продовжує поповнювати запаси палива.

— 14 котельень зможуть підтримувати тиск у мережі при відсутності електроенергії. Це дозволить швидко відновити постачання теплоносія до будинків після відновлення електропостачання, — розповів генеральний директор концерну «Міські теплові мережі» Сергій Астапенков.

Чи будемо з водою?

У КП «Водоканал» насосні станції другого, третього підйомів та каналізаційні насосні станції забезпечено генераторами — їх 108. Однак головні водозабірні станції, які качають воду безпосередньо з Дніпра, без електропостачання поки що працювати не можуть. Для них замовили генератори загальною потужністю 5,1 МВт, але підрядник поставить їх лише на початку наступного року.

Як повідомив технічний директор КП «Водоканал» Руслан Горян, додаткові джерела енергоживлення будуть

поставлені на станції до кінця поточного року. Усі підготовчі роботи для їх встановлення вже виконані. Однак водопостачання до квартир запоріжців може припинитись у разі відсутності світла протягом 12-ти годин. У такому випадку буде налагоджений підвіз питної води. Запоріжцям краще зробити запас води, щоб бути готовим до різних ситуацій. Однак, як запевняють чиновники, місто не залишиться наодинці з проблемою відсутності води.

— У нас є домовленості з міжнародними донорами на забезпечення Запоріжжя як машинами для підвозу води — так і бутильованою водою, та з іншими областями — щодо допомогиспецтранспортудляпідвозу питної води. Будуть залучатись сили ДСНС, спеціалізований транспорт запорізьких підприємств. Також є очисні установки та свердловини, — наголосив директор департаменту ЖКГ та будівництва ЗОДА Віталій Литвиненко.

Світло: чи будуть діяти графіки відключень?

За словами речниці ПАТ «Запоріжжя-обленерго» Зореслави Цупренко, в області йде робота із захисту енергообладнання, на деяких об'єктах встановлюють додатковий захист:

— На всіх підстанціях, що знаходяться на підконтрольній території Запорізької області й де немає активних бойових дій, заходи із захисту обладнання виконані.

Чи будуть взимку застосовуватися графіки відключень світла та якою буде тривалість відключень електроенергії, залежить від ворога, який прагне знищити наші системи життєзабезпечення. Коли, де і наскільки серйозного удару він завдасть і які будуть його наслідки, на жаль, передбачити неможливо. Та енергетики готові оперативно ліквідовувати результати ворожих обстрілів та повертати світло у домівки запоріжців. Підприємство має сформований запас ремонтних та паливно-мастильних матеріалів, усі аварійні бригади укомплектовані.

Олена АХІНЬКО, фото авторки

Про відбудову України говоритимуть у Канаді

У ТОРОНТО [Канада] 3 грудня відбудеться бізнес-конференція, присвячена відбудові України. Як повідомляє «Укрінформ», основним організатором конференції виступає **Канадсько-українська торговельна палата**.

Як розповіли організатори, цьогорічна конференція зосередиться на:

✓ вивченні стратегій, які інші держави запроваджують для відновлення України;

✓ розповідях про успішні історії інвестування канадськими й американськими підприємцями у відновлення України;

✓ на демонстрації стійкості найбільших українських бізнесів в умовах війни. Мета конференції – “заохочення й підготовка канадських підприємців до активної участі у відбудові України та сприянні її майбутньому процвітання”.

2 **МІГ**
14.11.2024

УКРАЇНА І СВІТ

Єврокомісія підтвердила прогрес України у реформах

ЄВРОПЕЙСЬКА Комісія презентувала Звіт у межах Пакету розширення Європейського Союзу 2024 року, який містить оцінки щодо прогресу, досягнутого всіма країнами-кандидатами та потенційними кандидатами на вступ до ЄС, зокрема оцінку щодо річного прогресу України у реформах і трансформаціях на шляху до членства у ЄС по всіх переговорних розділах.

У цьогорічному Звіті Єврокомісія відзначила відданість України фундаментальним реформам та досягненню системних трансформацій.

“Попри триваючу повномасштабну війну росії проти України, ми продовжуємо масштабні трансформації на шляху до членства у ЄС. Звіт демонструє прогрес в імплементації реформ та виконанні критеріїв за абсолютною більшістю переговорних розділів і сфер. Важливо

зберегти високу динаміку, посиливши нашу синергію на євроінтеграційному треку”, – заявила віцепрем'єр-міністерка з питань європейської та євроатлантичної інтеграції – Міністерка юстиції України **Ольга Стефанишина**.

За словами урядовиці, Єврокомісія підтвердила, що Україна залишається відкритою демократичною державою, у країні дотримані всі принципи, які дозволяють їй рухатись і відкривати наступні переговори розділи.

Віцепрем'єр-міністерка також зазначила, що презентований Звіт є більше технічним документом. Основними документами, які окреслять рівень гармонізації

національного законодавства відповідно до права ЄС, стануть скринінгові звіти, що будуть опубліковані за результатами двосторонніх зустрічей Україна-ЄС у межах переговорного процесу про вступ до ЄС.

У представленому Звіті також наголошено на важливості взаємозв'язку реформ в межах переговорного процесу про членство, з одного боку, та відновлення і модернізацію країни, з іншого. Йдеться, зокрема, про трансформації, закріплені у Плані реформ у межах фінансового інструменту ЄС для України [Ukraine Facility].

Джерело: портал «Європейська інтеграція КМУ»

Україна та Франція підписали угоду на 200 млн євро

ПЕРША віцепрем'єр-міністерка України – міністерка економіки України Юлія Свириденко та Надзвичайний Посол Французької Республіки в Україні Гаель Вєсьєр підписали Імплементативну угоду до Грантової Угоди між Урядом Французької Республіки та Урядом України на суму 200 млн євро.

До 50-ти відсотків цих коштів буде спрямовано на закупівлю українських товарів і послуг для проєктів відновлення. Проєкти будуть реалізовані у тісній співпраці з французькими компаніями. Ключові сектори, які отримають фінансування завдяки угоді, — охорона здоров'я, енергетика, водопостачання і водовідведення, розмінування, цифрові технології, інфраструктура,

сільське господарство, переробка відходів та житлове будівництво.

Окремо також ведеться робота над розширенням мандату Групи AFD в Україні для підтримки українських підприємств. Так, Французьке агентство з питань розвитку, Товариство сприяння та участі в економічному співробітництві [PROPARCO] та організація Expertise France зможуть надавати позики, гранти, гарантії або інші форми фінансової та технічної допомоги. Така підтримка може бути надана державним або приватним підприємствам, банківським установам, об'єднанням, організаціям, а також будь-яким юридичним особам, які знаходяться в Україні.

Джерело: Міністерство економіки України

Рятувальники отримали техніку для розмінування

АВТОПАРК Служби порятунку поповнився новою технікою: запорізькі рятувальники отримали від уряду Японії машину механізованого розмінування Nikken. Так міжнародні партнери посилюють технічні спроможності наших рятувальників.

Новітня 16-тонна машина механізованого розмінування Nikken, створена на базі

екскаватора Hitachi ZX160, оснащена 31-м «зубом», здатним знищувати міни на глибині до 30-ти сантиметрів. Екскаваторний тип дозволяє розмінувати до 800 кв. м на годину, а броньована кабіна захищає саперів під час роботи. Нова машина вже пройшла тестування у реальних умовах, піротехніки успішно познайомилися з функціями.

Сума збитків Запорізької області від війни – уже 14,7 млрд доларів

ПРО ЦЕ на зустрічі з Конфедерацією будівельників України повідомила голова комітету ВР з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку і містобудування **Олена Шуляк**.

Найбільшої шкоди завдано Донеччині [37,3 млрд дол. збитків], Харківщині [30,2 млрд дол.], Луганщині [17,1 млрд дол.], Запорізькій області [14,7 млрд дол.] та Херсонщині [12,2 млрд дол.]. Загальна сума прямих збитків перевищила 157 млрд доларів. Найбільше постраждали житлові будівлі та інфраструктура.

При цьому вартість відновлення об'єктів в Україні, зокрема, в Запорізькій області, буде мінімум втричі дорожчою за суму збитків. За останніми підрахунками Світового Банку, загальна вартість відбудови України становить 486 млрд доларів впродовж наступного десятиліття.

Враховуючи цю суму, потрібні виважені рішення щодо того, які населені пункти слід відновлювати та за якими критеріями.

Парламентарка розповіла, що нині завершується доопрацювання спеціального законодавства, яке регулюватиме всі аспекти відновлення. Йдеться про законопроект «Про основні засади відновлення». Шуляк додала, що рішення щодо відновлення знищених населених пунктів може прийматися в залежності від того, скільки житла там залишилося, чи повернеться туди хоча б 50 відсотків населення, яке проживало там до війни. А також, чи буде там водопостачання, опалення і електроенергія: “Фінальний список критеріїв для можливості відновлення визначить Кабмін”. Без цього неможливо підійти до обговорення принципів відбудови населених пунктів. Або не відбудови.

Зимові гумнабори

“МИ ПЕРЕДАЛИ допомогу внутрішньо переміщеним особам, які проживають у місцях тимчасового проживання [МТП]. Серед мешканців багато літніх людей, осіб з інвалідністю, родин із маленькими дітьми, які не мають фінансової можливості винаймати житло і зараз живуть у МТП. У Запоріжжі, враховуючи постійні обстріли та пошкоджену інфраструктуру, є великий ризик перебоїв з опаленням та електропостачанням. Тому наближаємося до зими з великим занепокоєнням і усвідомлюємо необхідність такої підтримки та допомоги. Люди особливо відзначають важливість цих зимових гуманітарних наборів і щиро дякують за надану можливість підготуватися до холодів”, – каже **регіональна координаторка проєкту «Гуманітарна допомога постраждалим містам та місцям розміщення ВПО в Україні» Оксана Левада**.

Під час першої роздачі цієї допомоги було видано 265 наборів. До кожного набору входять матрац, спальний мішок, зимова ковдра, павербанк, ліхтарик і термос – речі, які можуть забезпечити комфорт у холодну пору року.

Допомога надається Благодійним фондом «Стабілізувати Суппорт Сервісез» за підтримки міжнародної гуманітарної організації CARE та фінансової підтримки Disasters Emergency Committee [UKAID].

Потужна допомога медзакладам від «Лікарів світу»

У ЗАПОРІЖЖІ оновили важливий меморандум із Філією Асоціації Medicos del Mundo в Україні [іспанським підрозділом міжнародної мережі «Лікарі світу»].

За рік, від жовтня 2023 по жовтень 2024 року, 16 медичних закладів уже отримали від Medicos del Mundo в Україні допомогу на загальну суму понад чотири мільйони гривень.

Це:

- ✓ медичні препарати;
- ✓ витратні матеріали;
- ✓ медичне та лабораторне обладнання;
- ✓ набори для прибирання;
- ✓ гігієнічні засоби;
- ✓ матеріали для відновлення та ремонту медичних закладів;

✓ фінансова підтримка у придбанні палива.

Крім того, співробітники Medicos Del Mundo надають людям психологічну допомогу, проводять тренінги для медперсоналу та співробітників соцзахисту.

– Це співробітництво – потужне підсилення спроможностей прифронтового міста щодо охорони здоров'я наших людей, – зазначає **секретар Запорізької міськради Регіна Харченко**.

Організація «Лікарі світу» [MdM] є незалежним міжнародним об'єднанням активістів. Через свою мережу MdM працює над понад чотирмастами програмами у 80-ти країнах. У квітні 2015 року «Лікарі світу» розпочали

гуманітарну місію на Сході України з метою забезпечення доступу до медпослуг для найбільш вразливих категорій населення, зокрема, для людей похилого віку та тих, хто страждає на хронічні хвороби.

РОБОТА

У Запоріжжі жінки безоплатно опанували навички баристи

власної кав'ярні. Цього року при відборі ми також віддавали перевагу анкетам із сильною особистою мотивацією, — каже менеджерка з питань регіонального розвитку Запорізької області БФ «Схід SOS» Людмила Остапенко. Учасниці отримали сертифікати та поділилися враженнями від навчання й планами на майбутнє.

Оксана з тимчасово окупованого Бердянська розповіла, що з чоловіком вони давно мріють відкрити кав'ярню, тому навчальний курс — це перший крок до мрії про власну справу.

Учасниця курсу Галина завжди хотіла працювати у сфері обслуговування й наразі активно шукає роботу саме баристою у рідному Запоріжжі.

НАПРИКІНЦІ СЕРПНЯ 2024 року десять жінок отримали нову професію. Вони опанували теоретичну та практичну частину навчального курсу від БФ «Схід SOS» «Бариста» на базі Запорізького професійного коледжу готельно-ресторанного бізнесу. Це вже другий безоплатний навчальний курс «Бариста», організований фондом для відвідувачок запорізького осередку «Затишно спресе» [у серпні минулого року відбулося навчання для першої групи з 10-ти учасниць].

Профорієнтаційні курси — один

із пріоритетних напрямів роботи безпечних просторів «Затишно спресе» у Запоріжжі. Це можливість для жінок і дівчат, що проживають у наближеній до бойових дій зоні, безоплатно навчитися новій для себе професії.

— Мимаємо успішний досвід минулого року: двоє із семи дівчат, що пройшли навчання, вже працюють у запорізьких кав'ярнях. Для нас важливо розуміти, що учасниці курсу дійсно прагнуть працювати баристою, шукають роботу з відповідними навичками чи роблять перші кроки на шляху до відкриття

Зміни в законодавстві щодо держпідтримки підприємництва

ЗА ІНФОРМАЦІЄЮ Запорізької служби зайнятості, в законодавстві з питань підтримки підприємництва щодо виробництв переробної промисловості відбулися зміни. Фахівці нагадали, що в системі служби зайнятості цього року розпочали роботу офіси підтримки малого та мікропідприємництва «Зроблено в Україні» [наразі в області працює офіс на базі філії Запорізького ОЦЗ по вулиці Рекордній, 166].

В офісі надається інформація як про програми підтримки підприємництва, якими безпосередньо опікується служба, так і щодо інших державних програм підтримки.

Одна з програм — це надання грантів для виробництв переробної промисловості, яка фінансується як за рахунок бюджетних коштів, так і коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття. Вона реалізується відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 24 червня 2022 року №739 «Деякі питання надання грантів для виробництв переробної промисловості» [зі змінами].

— Уряд постійно вдосконалює програми підтримки підприємництва шляхом прийняття відповідних рішень. Так, урядовою постановою від 15 жовтня 2024 року №1166, серед іншого, внесено зміни до зазначеної постанови №739. Одна зі змін, внесених до Порядку надання грантів на створення або розвиток виробництв переробної промисловості, стосується оновлення обов'язкових умов

договору гранту, — розповідає директорка Запорізького обласного центру зайнятості Зінаїда Бойко.

Посадовиця зазначила, що такими умовами є:

✓ сплата протягом трьох років від дня отримання гранту податків, зборів [обов'язкових платежів] до державного та місцевих бюджетів та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у розмірі отриманого гранту;

✓ створення робочих місць та працевлаштування на них працівників в еквіваленті повної зайнятості у кількості, необхідній для виробничого процесу, але не менше п'яти робочих місць, з урахуванням вимоги сплатити протягом трьох років від дати отримання гранту єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на суму нарахованої заробітної плати застрахованим особам, які працевлаштовані на робочі місця, створені в межах проекту, у розмірі не менше 20-ти відсотків суми отриманого гранту;

✓ створення робочих місць та працевлаштування на робочі місця в межах проекту повинно бути здійснено не пізніше ніж через шість місяців від дати отримання гранту, що підтверджується отримувачем щокварталу протягом 36-ти місяців від дати отримання гранту.

Постанова КМУ від 15 жовтня 2024 року №1166 доступна на урядовій вебсторінці за посиланням <http://surl.li/emdtsw>

Додаткову інформацію можна отримати у Contact-центрі ЗОЦЗ за номером (0-800) 33-67-28.

Сприяння інклюзивності та безбар'єрності на підприємствах

ФАХІВЦІ Запорізької служби зайнятості наголошують, що вже другий рік поспіль для роботодавців діє державна програма щодо компенсації фактичних витрат за упорядкування робочих місць працевлаштованих осіб з інвалідністю.

Програма дає можливість роботодавцям створити робочі місця максимально комфортні

та безпечні, зокрема, шляхом придбання для працівників з інвалідністю меблів, обладнання, допоміжних засобів. А держава, своєю чергою, компенсує їх вартість.

Від початку дії програми 20 роботодавців нашої області вже скористались такою

можливістю та отримали майже 1,3 млн гривень компенсації від держави за облаштування інклюзивних робочих місць.

— Інструменти цієї програми сприяють створенню безбар'єрного простору у сфері трудових відносин та збільшенню можливостей на ринку праці для людей з інвалідністю, — підкреслює директорка

Запорізького обласного центру зайнятості Зінаїда Бойко. — Компенсація за облаштування робочих місць працевлаштованих осіб з інвалідністю допоможе зекономити кошти, які роботодавець зможе використати на розвиток підприємства.

Розмір компенсації:

✓ до 106,5 тисячі гривень за облаштування одного робочого місця особи з інвалідністю 1 групи;
✓ до 71-ї тисячі гривень за облаштування одного робочого місця особи з інвалідністю 2 групи.

Звертаємо увагу, що подати заявку та отримати таку компенсацію роботодавці можуть також через портал «Дія».

Додаткову інформацію можна отримати у Contact-центрі ЗОЦЗ за номером телефону (0-800) 33-67-28.

Запрацювала перша соціальна перукарня

ВОНА була відкрита за ініціативи обласної організації Товариства «Червоного Хреста України» у Кушугумській громаді. Розташована перукарня у центрі селища

Кушугум [приміщення старої лікарні, зупинка «Центр»].

«Безкоштовні послуги тут надають внутрішньо переміщеним особам, людям з інвалідністю, багатодітним

сім'ям, родинам загиблих захисників та усім незахищеним верствам населення громади», — зазначається на сторінці громади у Facebook.

перукарі будуть виїжджати до людей, які немобільні. Клієнтам соціальної перукарні, окрім стрижки, надаватимуть поради про те, як правильно доглядати за волоссям.

Перукарями стали волонтери «Червоного Хреста», які будуть працювати безкоштовно у вільний від основної роботи час.

Працюватиме перукарня тричі на тиждень, за попереднім записом, аби мешканці громади мали можливість скористатися якісними

За словами голови обласного «Червоного Хреста» Оксани Бекетової, також

перукарськими послугами у комфортних умовах.

Фото

«Суспільне Запоріжжя»

У місті відкриють кулінарний хаб

ЯК ПОВІДОМИЛИ у обласній військовій адміністрації, у Запоріжжі з'явиться кулінарний хаб — центр для навчання та практичних занять майбутніх фахівців харчової промисловості. У ньому можна буде здобути професії кухаря, кондитера, пекаря або кухаря закладу освіти.

Одним із завдань центру також буде перепідготовка або навчання кухарів закладів освіти. Зокрема, нові професії зможуть опанувати переселенці та ветерани війни. Планується, що в наступному році хаб підготує 70 спеціалістів. Це робиться для того, щоб коли в області запрацюють шкільні їдальні або з'являться опорні кухні, регіон був забезпечений необхідним персоналом. Також кулінарний хаб в наступному році почне готувати їжу для школярів.

Центр відкриють в одному із закладів освіти Запоріжжя. Зараз у приміщенні майбутнього хабу триває ремонт, який планують закінчити до кінця року. Вже наприкінці листопада до кулінарного хабу почне надходити нове обладнання.

У Михайлівській сільській громаді пройшла толока, яка об'єднала активних мешканців села Георгіївське [один із 15-ти населених пунктів громади] та членів ГО «Відбудова, зміцнення, розвиток». Це один з етапів проєкту «Краудстартер. Створення дитячого майданчика» від «Краудфандингової платформи Моє Місто». Люди прибирали сміття та розчищали хащі, аби наблизити появу на місці пустки гарного майданчика для дітлахів, яким так бракує невимужених ігор та спілкування.

«Відбудова, зміцнення, розвиток»: праця на результат для усієї громади

ПРО ДЕТАЛІ ПРОЄКТУ і взагалі про роботу ГО «Відбудова, зміцнення, розвиток» кореспондентка «МИГ» розпитала очільницю організації Ольгу Стипаненко.

Третій сектор для громади дуже важливий

До її створення пані Ольга прийшла спонтанно. Друзі та знайомі давно кликали її до третього сектору, та рішення присвятити себе громадській діяльності вирізіло трошки більше року тому. Тоді пані Ольга взяла участь у заходах, які організувала у громаді Міжнародна організація з міграції [МОМ], а потім відгукнулася на прохання голови сільради Алли Король поїхати до Дніпра, де навчали писати грантові заявки. Ось на тому навчанні Ольга Стипаненко остаточно переконалася, що створювати громадську організацію треба, її дійсно не вистає.

Пані Ольга звернулася з цією пропозицією до кількох активних мешканців і мешканок громади, які підтримали цю ідею. Колеги з запорізької ГО «СТЕП» допомогли зареєструвати статут, і 23 жовтня 2023 року ГО «Відбудова, зміцнення, розвиток» розпочала роботу.

Меблі для Креативного простору і книжки для бібліотеки

«На одній із платформ я побачила грантову пропозицію на 51 тисячу гривень, – розповідає пані Ольга. – Саме тоді громада разом із МОМ облаштувала Креативний молодіжний простір. Для його створення на базі бібліотеки надавалося

обладнання, але не було нових меблів. От ми й вирішили спробувати виграти на них грант. Нам це вдалося».

Планування наступної діяльності відбувалося після опитувань мешканців громади, аби бути для них корисними і задовольняти їх потреби. Однією з таких потреб виявилось поповнення бібліотеки українськими книжками.

«Я познайомилась у Києві з директоркою дитячої бібліотеки імені Шевченка, яка відгукнулася на пост, що був на сторінці Михайлівської громади, про збір книжок для наших трьох бібліотек. Пані Яна [директорка бібліотеки] разом з постійними відвідувачами назбирали для нашої громади понад сто чудових книг. Канал Київ24 зробив про це сюжет. І вже після виходу сюжету мені зателефонувала пані Ольга – директорка київської бібліотеки імені Лесі Українки – і розповіла про можливість заповнити запит на книги вартістю 30 тисяч гривень для кожної з трьох бібліотек. Що ми і зробили», – ділиться Ольга Стипаненко.

Де знайти кошти на дитячий майданчик

Ще однією ідеєю було створення дитячого майданчика у селі Георгіївському. Взагалі на 15 населених пунктів громади існує тільки чотири облаштованих місця для розваг на відкритому повітрі, і це проблема.

За підрахунками, на будівництво дитячого майданчика у Георгіївському потрібно 123 тисячі гривень. Спочатку активістки не розуміли, де взяти на це гроші, бо у грантових пропозиціях саме була пауза. Втім, гранти – не єдина можливість підтримки. Ольга Стипаненко з колегами звернула увагу на краудфандингову платформу «Моє Місто», яка пропонувала навчання з пошуку і збирання коштів на реалізацію суспільно значущих ініціатив. Потім, спираючись на отримані знання, команда підготувала проєкт «Краудстартер. Створення дитячого майданчика».

«Це було непросто. Мало запропонувати ідею, потрібно ще виконати «домашні завдання» – залучити до її реалізації відомих людей та засоби масової

інформації, заручитися підтримкою підприємців тощо. Із цим ми впоралися. Потім відбулося обговорення проєкту онлайн. Деякі дописувачі, які зацікавилися проєктом, вважали, що будівництво майданчика – не на часі. Ми з цим не погодилися і пояснювали, що війна завтра, на жаль, не скінчиться, а дитинство проходить. То потрібно зараз дарувати дітям радість. І знаєте, після бесід люди не тільки змінювали свою точку зору, а донатили на майбутній майданчик».

Фінансові можливості у мешканців громади обмежені, за кілька тижнів у громаді назбирали 12300 гривень, до збору долучився місцевий підприємець. І тут у пригоді стали набуті пані Ольгою та її колегами горизонтальні зв'язки і навички з презентації та просування проєкту. Зокрема, на презентації у Львові були підприємці, які надали сертифікат для купівлі гойдалки, сміттового бака і лавки.

«Також наш збір у своїх соціальних мережах висвітлювали згадані вище дві бібліотеки Києва, потім про майбутній майданчик написав пост актор, письменник Олексій Альохін, і завдяки йому

ми назбирали за півтора дня 30 тисяч гривень».

Зараз ми підійшли майже впритул до втілення нашої мрії. Гуртом із друзями і благодійниками назбирали більше 85 тисяч гривень, що разом зі львівським сертифікатом дозволило вийти на потрібну суму. Тепер треба закупити обладнання [на це може піти близько місяця], потім передати його сільраді, яка це обладнання і встановить», – поділилася планами пані Ольга.

На шляху до безпеки і євроінтеграції

Команда ГО «Розбудова, зміцнення, розвиток» активно долучається до програм коаліції «Запоріжжя 1325». Зокрема, до навчань та зміцнення руху жінок-лідерок, які бажають змін у своїй громаді. В рамках проєкту «Жінки. Мир. Безпека: діємо разом» жінки-лідерки Михайлівської громади з ГО «Відбудова, зміцнення, розвиток» провели обстеження центральних вулиць сіл на предмет безпеки територій.

«Ми перевіряємо місцевість на безпеку, доступність, і разом з місцевою владою шукаємо шляхи вирішення проблем. Приємно, що маємо відгук від влади, яка реагує на наші зауваження і пропозиції», – каже пані Ольга.

Також громадські діячки нещодавно взяли участь у тренінгу в рамках проєкту «Українські громади на шляху до європейської інтеграції», який відбувався у Верховині.

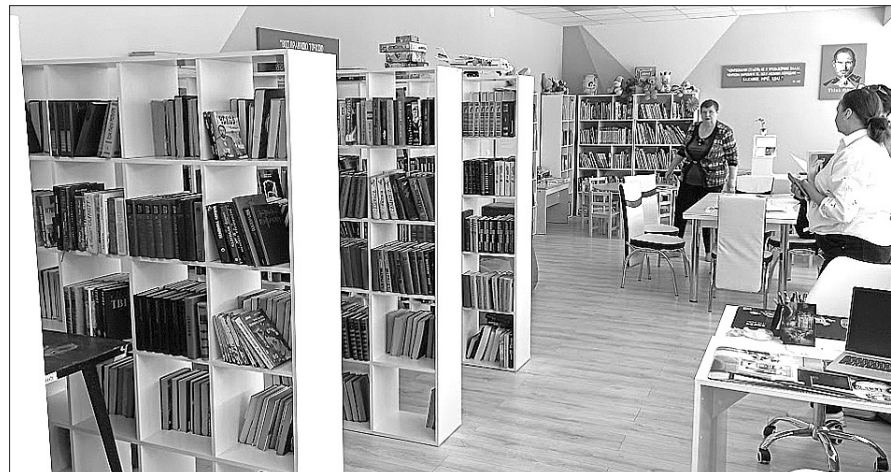
«Не викликає сумніву, що наш шлях лежить до Євросоюзу, і про його переваги треба більше розповідати односельцям. У нагоді стануть конкретні приклади. Ми сподіваємося в рамках цього проєкту відвідати Польщу і знайти там громаду-партнера, щоб дізнатися про деталі організації достойного життя».

Михайлівська сільська територіальна громада залучена до проєкту громадської організації Спільно HUB з розробки програм відновлення для п'яти громад Запорізької області. Жінки-лідерки і членкині ГО «Відбудова, зміцнення, розвиток» брали активну участь у написанні відповідних планів. Бо впевнені, що треба працювати на перспективу, і ніхто за нас цього не зробить.

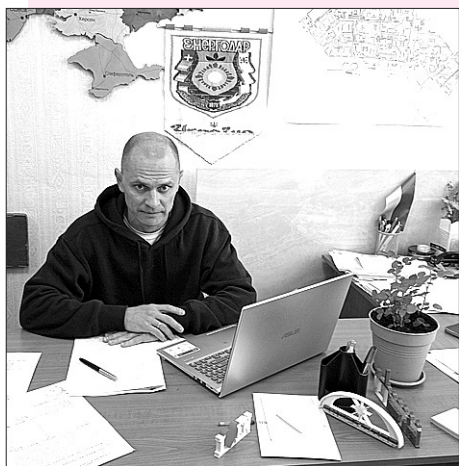
«Війна усе змінила, – каже Ольга Стипаненко. – До повномасштабного вторгнення ми були дещо заклопотані власними справами. Тепер же стало очевидно, що запорука нашої перемоги – у єднанні й активності. І мені подобається ця робота, коли бачиш результат, від якого вирає уся громада».

Успіхів!

Ганна ЧУПРИНА,
фото зі сторінок
ГО «Відбудова,
Зміцнення, Розвиток»
у соцмережах

Енергодарська громада: життя на новому місці та в окупації

“Усі релоковані служби продовжують працювати”

За словами Дмитра Орлова, після окупації Енергодара російськими військами у березні 2022 року з міста виїхала більшість мешканців. Якщо до повномасштабного вторгнення там проживало 53 тисячі осіб, то зараз – близько десяти тисяч. Внаслідок війни енергодарці наразі розкидані по всій Україні. Зокрема, у Запоріжжі мешкає десь тисяча родин [у Києві – 1200, Дніпрі – 300]. Тут же дислокується військова адміністрація міста та виконавчі органи.

– Майже всі, хто працював зі мною в Енергодарі, зараз продовжують виконувати свої обов’язки у Запоріжжі, – каже **голова міської адміністрації**. – Не усі, звісно, завантажені на 100 відсотків, але працюють. Діє ЦНАП, де можна отримати необхідні довідки чи оформити документи. Освітня проводять дистанційне навчання. Працюють органи соціального захисту – на них навіть посилюлося навантаження. Бо збільшилася кількість тих, хто отримує допомогу. Це усі енергодарці-ВПО, військовослужбовці та їхні родини, ветерани тощо.

Більшість фахівців знаходяться у Центрі допомоги переселенцям з Енергодара, який діє у Запоріжжі вже третій рік [подібні центри є також в інших містах].

Саме тут можна отримати і гуманітарну допомогу, і фахові консультації з різних питань: стосовно стану здоров’я, поновлення документів, працевлаштування, освіти, пільг, правових аспектів.

– Коли ми починали роботу в Запоріжжі, в нас майже нічого не було, – каже **начальниця управління соціального захисту Енергодарської міськради та керівник хати Ліна Володимирівна**. – З Енергодара не вдалося вивезти ні техніку, ні документацію. Але електронну базу зберегли, і до ворога важлива інформація не потрапила. А завдяки німецьким партнерам отримали нове обладнання – ноутбуки, принтери та інше. Роботу швидко відновили, і виконуємо всі державні соціальні програми – в тому числі для тих містян, які залишилися в окупації. Також працюємо багато міських соціальних програм – загалом вісім.

ГОЛОВА Енергодарської міської військової адміністрації, мер Енергодара Дмитро Орлов, який уже понад два роки разом зі своєю командою фахівців перебуває та працює у Запоріжжі, розповів про життя громади в евакуації та обстановку в окупованому місті атомників.

На першому місці – допомога ЗСУ

Пріоритет – підтримка захисників з Енергодара. Так, кожному енергодарцю, що йде на фронт, міська рада виплачує 50 тисяч гривень. Минулого року на ці цілі було спрямовано десятки мільйонів гривень.

У хаті збирають для захисників медикаменти, предмети гігієни, плетуть маскувальні сітки, інші необхідні речі та відправляють у певні військові частини.

Діють програми допомоги пораненим військовим на реабілітацію, щомісячної допомоги сім’ям та дітям загиблих воїнів, підтримки цивільних постраждалих від ворожих обстрілів тощо.

Крім того, завдяки закордонним партнерам, усі переселенці з Енергодара щомісячно отримують гуманітарну допомогу – продовольчі набори. До речі, частину отриманих продуктів за бажанням можна теж передати на потреби ЗСУ.

– Ще одна програма – для підтримки енергодарців, які мешкають в інших містах України, – зазначає керівниця хату. – Раз на рік, напередодні Різдва, свят, ми відправляємо їм великі пакети, до 15 кг, з продуктами харчування та іншими речами. Щоб наші мешканці знали: де б вони зараз не перебували, ми про них пам’ятаємо. Цього року плануємо відправити щонайменше півтори тисячі таких посилок.

Також у хаті можна отримати інші послуги – зокрема, юридичні та медичні консультації. Тут постійно чергують потрібні фахівці.

– Частіше за все, – каже **лікарка Світлана Олександрівна**

[вона теж разом з чоловіком виїхала з Енергодара, а зараз працює у хаті], – до нас звертаються зі скаргами на підвищену тривожність, панічні атаки, почуття пригніченості, розлади сну, інші ознаки стресу, до якого призводять постійні сигнали повітряної тривоги та обстріли. – Я розмовляю з людиною, даю необхідні поради, вимірюю тиск. Крім того, тут можна отримати певні безкоштовні медикаменти.

В окупації: репресії, перебої зі світлом та відсутність опалення

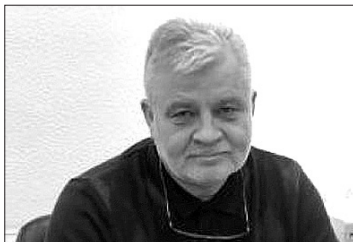
За словами Дмитра Орлова, якийсь час після захоплення Енергодара російськими військовими, релокована до Запоріжжя міськрада хоч і дистанційно, але активно допомагала жителям окупованого міста. Проте с вересня 2022 року це стало неможливо. Окупанти перекрили шляхи для гуманітарної допомоги, майже унеможливили виїзд із міста, влаштували справжній терор для мешканців.

– Через катівні пройшли близько півтори тисячі людей, – каже мер. – І це лише те, що відомо. Серед них багато працівників атомної станції. Більшості згодом вдалося вирватися і виїхати, але не всім. Дехто вважається зниклим без вісти або досі за ґратами – комусь навіть вже оголосили вирок «за тероризм» – до 15-20 років в’язниці. Декого, на жаль, вбили.

Працівника ЗАЕС Сергія Швеця російські військові розстріляли у власній квартирі. На щастя, він вижив і зміг виїхати з міста.

Майже рік росіяни незаконно утримували за ґратами і

першого заступника міського голови Енергодара Івана Самойдюка. Загарбники викрали його 19 березня 2022 року, а коли він відмовився співпрацювати, почали катувати. З ворожого полону заступника мера вдалося звільнити лише 16 лютого 2023 року. За час перебування у катівнях Іван Гнатівич ледве не загинув від серцевого нападу та втратив 30 кг власної ваги. Але окупантам не вдалося його зламати. І це не єдиний приклад стійкості енергодарців.

Наразі отримувати правдиву інформацію з Енергодара складно, але все ж можливо.

Дмитро Орлов зазначає, що в місті великі проблеми з електрикою та водопостачанням – світло майже щоденно відключають на тривалий термін, тож і води в кранах немає. Не працюють ліфти. З опалюванням ще гірше. Місто не має котельні, воно забезпечувалося теплом від теплової станції та ЗАЕС. Теплової станції припинили працювати майже відразу після початку окупації, атомна – у вересні 22-го. Тому вже третій рік містяни залишаються зовсім без опалення. Але окупантам байдуже.

Також росіяни продовжують неімовірно тиснути та залякувати людей, застосовують репресії при найменшому спротиві. Без російського паспорта неможливо ані медичну допомогу отримати, ані ліки купити, ні навіть вільно пересуватися містом, бо постійно перевіряють документи. Крім того, зазначає мер, окупанти грабують та відбирають власність містян – особливо тих, хто залишив місто.

Попри все, навіть зараз все ще можливо виїхати з окупованого міста.

– Так, це небезпечно, треба пройти прискіпливу фільтрацію, і не всіх випускають, але декому

вдається виїхати, – підкреслює Дмитро Орлов. – Ми завжди раді зустріти цих людей, підтримати та надати необхідну допомогу.

Плани відновлення

Хоча місто атомників поки що утримує ворог, міськрада вже складає попередні плани відновлення Енергодара після його звільнення. За словами Дмитра Орлова, житловий сектор не дуже постраждав від російських обстрілів, а ось інфраструктура суттєво зруйнована. В тому числі будівлі парку Перемоги, водно-спортивної бази тощо. Набережна взагалі очередем поросла. Також цього року пожежа знищила більшу частину лісопаркової зони – усе місто декілька днів потерпало від диму, але окупанти майже не гасили пожежу. Значних руйнувань зазнала інфраструктура атомної станції – постраждала адмінбудівля, вщент зруйновано навчально-тренувальний корпус, критичних ушкоджень від пожежі зазнала градирня тощо. Територія станції замінована, до того ж там безліч військової техніки та російських вояків.

Ворог і досі продовжує обстрілювати АЕС [звинувачуючи в цьому ЗСУ] – найчастіше з території того ж парку, який перетворили на військовий об’єкт. У свою чергу зі сторони атомної станції, яку загарбники теж перетворили на військовий об’єкт, вони час від часу обстрілюють житлові квартали міста.

– Перш за все, – зазначає мер міста, – після деокупації і розминування території – а ворог, відступаючи, замінує усе, потрібно буде налагодити нормальне постачання комунальних послуг. Особливо на об’єктах критичної інфраструктури. У нас, завдяки допомозі закордонних партнерів, вже є 50 генераторів. Деякі дуже потужні. Зараз вони працюють як резервні джерела живлення тут, у Запоріжжі. Також одне з головних, але найскладніших завдань, – відновлення роботи атомної станції. Після того, що там зробили окупанти, це буде дуже складно. Тут із «Енергоатомом» будемо вирішувати. Але невідмінно все відновимо.

“Дуже вдячна працівникам хату...”

Жителька Енергодара Людмила, яка багато років працювала у рідному місті вчителькою, розповіла, що її старший син Роман з першого дня повномасштабної війни пішов добровольцем на фронт боронити Україну. А вона на початку березня 2022 року разом з чоловіком та молодшим сином Андрієм виїхала з окупованого міста до Запоріжжя.

– Я відразу звернулася до нашої хату, – каже Людмила. – І дуже вдячна усім його працівникам. Наша родина отримує тут допомогу за сина-військовослужбовця, та гуманітарну допомогу. Також є можливість скористатися безкоштовними юридичними та іншими послугами. Нас у всьому постійно підтримують.

До речі, вчителька продовжує працювати за фахом – навчає дистанційно своїх учнів, які з батьками покинули окупований Енергодар. Її молодший син цього року вже закінчив школу і вступив до одного із запорізьких вишів.

Шкода тільки, що воєнний час розділив сім’ю. Чоловік, який раніше працював на ЗАЕС, тимчасово переїхав до Хмельницького, де йому запропонували роботу на Хмельницькій атомній станції. А син Андрій уже третій рік на фронті.

– Дуже ним пишаємося, але й переживаємо страшенно, – відзначає Людмила. – Не бачили його вже більше півроку. Раніше приїздив на короткий термін у відпустки, а зараз каже, що не має такої можливості.

Також Людмила неймовірно сумує за своїм рідним містом та домівкою.

– Постійно бачу сон, – розповідає вона, – начебто я йду нашим містом, його вулицями, доходжу до своєї багатоповерхівки, а до квартири потрапити ніяк не можу... Важко... Але сподіваюся, вірю, що колись ми всі повернемося додому.

РОЗ'ЯСНЕННЯ ВІД СИСТЕМИ БПД

“Батько моєї дитини перебуває в Німеччині, аліменти не платить. У мене є витяг із виконавчої служби про зобов’язання сплатити аліменти. Як мені дістатися до Німеччини, щоб зобов’язати його виплачувати кошти? Я не знаю, де він працює, бо ми не спілкуємося. Не знаю його адресу проживання, знаю лише країну, де він перебуває. Чоловік ще отримував пенсію по інвалідності в Україні. Наразі картку, на яку він отримував ці кошти, заблокували і мені з неї виконавча служба нараховує 660 гривень на місяць аліментів. Але ж це не кошти. Я знаю, що він у Німеччині офіційно працює”.

НА ЗАПИТАННЯ ВІДПОВІДАЄ юрист системи Безоплатної правничої допомоги Міністерства юстиції України Сергій БРУС:

— Бути впевненою, що ваш чоловік перебуває в Німеччині, можна лише в тому випадку,

коли є відповідні документи. На жаль, звернутися самостійно до Державної прикордонної служби із запитом про перетин іншою особою кордону ви не зможете. Це є конфіденційна інформація. Але це можуть зробити органи виконавчої служби за вашим клопотанням. Тому найперше я б вам порадив звернутися з письмовим клопотанням до Державної виконавчої служби або до державного виконавця, який відкриє виконавче провадження, щоб вони витребували інформацію про те, чи перетинав боржник кордон України.

Крім того, якщо він тривалий час не сплачує аліменти, то вчиняє кримінальне правопорушення, оскільки в Україні встановлена кримінальна відповідальність за злісне ухилення від сплати аліментів. Тому наступний крок такий: вам потрібно взяти довідку щодо заборгованості у сплаті аліментів і звернутися із заявою про кримінальне правопорушення до правоохоронних органів. Останні мають відкрити кримінальне провадження про

злісне ухилення від сплати не аліментів. У такому випадку правоохоронні органи України можуть звертатися до колег із Німеччини, щоб вони повернули чоловіка на територію України, бо тут він перебуває під кримінальним переслідуванням. Важливо пам’ятати, що кримінальне провадження має бути відкритим протягом 24-х годин. Якщо протягом доби цього не зроблено, ви маєте право звернутися зі скаргою до суду, щоб він зобов’язав правоохоронний орган внести відомості до Єдиного державного реєстру досудових розслідувань і відкрити кримінальне провадження.

Також існує Міжнародна конвенція про стягнення аліментів. Коли в Україні є судові рішення про стягнення аліментів, але боржник перебуває за кордоном і це підтверджується офіційним документом, то можна через Міністерство юстиції звернутися до уповноважених органів Міністерства юстиції Німеччини, щоб дане судові рішення виконувалося на території іноземної

держави. І щоб органи примусового виконання судових рішень Німеччини шукали його на своїй території і примусово стягували ці кошти. Але ця процедура здійснюється виключно через Міністерство юстиції України. Для цього потрібно подати клопотання. Я вам раджу підійти до одного з наших центрів безоплатної правової допомоги, аби вам допомогли скласти клопотання до виконавчої служби. Адреси найближчих центрів ви можете дізнатися за телефоном 0 (800) 213-103.

Можна також піти іншим шляхом. Дитина має право знати інформацію про свого батька. Ви як законний представник дитини можете звернутися від її імені до Держприкордонслужби, аби вона надала їй інформацію, чи перетинав її батько державний кордон.

Щодо сплати аліментів з картки чоловіка. Сімейним кодексом передбачено: коли змінюються обставини, матеріальний стан у боржника аліментів, матір дитини має право звернутися до суду із заявою про збільшення розміру аліментів.

НАША ОБЛАСТЬ зазнає регулярних ворожих обстрілів. Люди отримують різні поранення, іноді, щоб врятувати життя, рахунок іде на хвилини. Як бути готовим до надзвичайних ситуацій та надати допомогу постраждалим, розповів **командир загону швидкого реагування Запорізької обласної організації Товариства Червоного Хреста України Віталій Цибарев**.

За його словами, ідеальний варіант – це пройти спеціальні курси домедичної допомоги, або спеціальні тренування Stop the bleed. Ці знання допоможуть врятувати власне життя або вберегти близьких. Такі курси часто проводять благодійні фонди.

Як зазначив фахівець, у кожного має бути якісний турнікет, який у разі потреби врятує життя. У кожній сім’ї має бути достатня кількість засобів зупинки кровотечі з урахуванням кількості членів сім’ї.

— У випадку кровотечі, наприклад кінцівки, найперша дія – накласти турнікет. Майже 90 відсотків людей дадуть таку відповідь, але в кого з собою є такий турнікет? Майже ні в кого. Тому найперша дія – затиснути рану та зменшити втрату крові, – пояснив командир загону.

Варто розуміти, що турнікет має бути якісний.

— Зараз дуже багато турнікетів поганої якості. Оригінальний САТ-турнікет коштує від 1300 гривень. Якщо його продають за 300 гривень – це підробка. Така копія може не спрацювати у необхідний момент та вийти з ладу, – пояснює спеціаліст.

Для надання допомоги слід затягнути турнікет на ураженій кінцівці та закрутити вороток до максимуму. Але для правильного накладання турнікету потрібно практикуватися.

— Багато випадків, коли постраждалим вдалось врятувати своє життя до прибуття медиків чи рятувальників. При критичній кровотечі у людини є лише дві хвилини, щоб зупинити кровотечу. За цей час, як правило, рятувальникам неможливо дістатися до місця обстрілу, – зауважив Віталій Цибарев.

Але перш ніж надавати допомогу пораненим людям, слід подбати про свою безпеку. Для цього необхідно застосовувати спеціальні рукавички, які захистять від контакту з кров’ю потерпілого.

Олена АХІНЬКО

Спадщина на тимчасово окупованих територіях, відшкодування за пошкоджене житло

— У мене в Луганську в червні померла сестра. Свідоцтво про смерть видано російською федерацією, «республікою ЛНР». Ми змогли отримати це свідоцтво на підконтрольній Україні території через суд допомогтися видачі українського свідоцтва про смерть. Там залишилась квартира. Всі документи на неї – у самій квартирі, яку опечатали. Сказали, що віддадуть, коли приїде спадкоємець. Єдиним спадкоємцем є син сестри, який воює у ЗСУ. Що нам зробити, щоб не втратити цю квартиру? Щоб син зміг вступити у спадщину, якщо у нас немає жодних документів?

— Тут важливо зрозуміти, що в будь-якій правовій проблемі є два аспекти: процесуальний і матеріальний. Щодо процесуального, то дуже важливо, щоб син померлої особи звернувся до нотаріуса протягом шести місяців із заявою про прийняття спадщини, аби була заведена спадкова справа. Це перший і обов’язково необхідний крок. Зробити він це може в будь-якому місті і в будь-якого нотаріуса. На сьогодні територіальної прив’язки, яка була до повномасштабного вторгнення, немає.

Потім потрібно буде надати хоча б копії документів, які підтверджують, що померла особа мала власність на окупованій території. Якщо таких копій немає, можна спробувати перевірити цю інформацію в реєстрі нерухомості. Станом на сьогодні діє Єдиний

державний реєстр речових прав на нерухоме майно. Доступ до нього мають усі центри з надання адміністративних послуг. Якщо право власності на квартиру було зареєстровано до 2000-х років, то в даному реєстрі повинна бути відповідна інформація. Тому раджу вам звернутися до центру надання адміністративних послуг і попросити в них витяг із реєстру за адресою квартири. Дана послуга коштує близько 70-ти гривень. Звертатися до ЦНАПу не обов’язково спадкоємцю, це можуть зробити і родичі. Такий витяг із реєстру може отримати будь-яка особа. Також витяг можна отримати і самостійно. З електронним цифровим підписом можна зайти в реєстр, сплатити близько 33 гривень через картку і отримати витяг.

У витязі буде зазначено, хто є

власником об’єкту нерухомості. Якщо особа набула у власність цю квартиру до 2000-х років, то потрібно якимось чином отримати з окупованої території хоча б копії документів. Навіть суд визнає право на спадкове майно, якщо наявні хоч якісь докази. Якщо документів немає, то, на жаль, доки вони не з’являться, жоден суд не встановить право власності в порядку спадкування.

Якщо особа протягом пів року не звернеться із заявою про прийняття спадщини, буде вважатися, що вона від неї відмовилася. Але вже після прийняття спадщини в особи немає термінів для оформлення права власності – вона це може зробити хоч через п’ять, хоч через десять років. Якщо ж термін прийняття спадщини пропущено, потрібно звертатися до суду для їх поновлення.

Отримання адресної допомоги і пенсії

— Я – ВПО і в мене проблеми з отриманням гуманітарної допомоги. Як мені діяти? Я не отримую пенсії, бо Пенсійний фонд відмовив у її призначенні, оскільки не можуть перевірити дані про зарплату. Не маю доходів і засобів до існування, тому звертався по гуманітарну допомогу. Телефонував до обласної військово-цивільної адміністрації Донецької області, але мені порадили звернутися до місцевої адміністрації. Дали два номери телефонів, які не відповідають. Звернутися безпосередньо до організації, яка надає допомогу, я не зміг, – не знайшов контакти.

— Законом про звернення громадян передбачено, що громадяни справді можуть звертатися як усно, так і письмово, а також з допомогою електронної комунікації до органів державної влади з

різного роду проханнями. Але з метою контролю та більш якісної комунікації з органами державної влади я раджу спілкуватися з посадовцями органів соціального захисту виключно письмово. Адже навіть те, що ви до них додзвонилися, не означає, що вони змогли б вам допомогти. Бо для надання адресної допомоги – гуманітарної чи грошової – потрібно надавати документи, що підтверджують ваш спеціальний статус. У даному випадку – статус ВПО.

На органи місцевого самоврядування покладені функції з підтримки вразливих категорій населення. Тому підготуйте лист керівнику органу місцевого самоврядування про те, що ви є внутрішньо переміщена особа і потребуєте матеріальної та гуманітарної допомоги, просите розглянути питання й надати письмову відповідь. Якщо вони будуть вважати, що питання не належить до їхньої компетенції,

то мають перенаправити за належністю до іншого органу влади, який має його вирішити.

Щодо пенсії, то кожен пенсіонер має свій електронний кабінет на порталі Пенсійного фонду України. Ви можете у податкової інспекції взяти електронний цифровий підпис, з допомогою якого зможете зайти до свого кабінету. Якщо потрібна допомога, аби зайти до кабінету на порталі ПФУ, ви можете звернутися до наших фахівців у центрі надання безоплатної правничої допомоги, щоб вам допомогли. У кабінеті має бути офіційна відмова Пенсійного фонду у призначенні пенсії. Відмову органу Пенсійного фонду можливо оскаржити в суді протягом шести місяців. Тобто, все залежить від того, коли було прийнято рішення Пенсійного фонду у відмові в призначенні вам пенсії. Якщо шість місяців ще не минуло, можемо спробувати оскаржити це рішення.

Втім, потрібно бачити й проаналізувати причини відмови у призначенні вам пенсії. Бо якщо, приміром, у вас недостатньо страхового стажу, то відмова у призначенні пенсії правомірна і потрібно звертатися до органів соцзахисту, щоб вам призначили соціальну допомогу замість пенсії.

Щодо даних про зарплату. У ПФУ є відомості про зарплати, починаючи з 2004 року. Якщо у Пенсійного фонду немає відомостей до 2004 року, а у вас є довідка від роботодавця, ви її можете надати. Якщо підприємство перебуває на окупованій території, то є так звані «Намібійські винажки суду Організації Об’єднаних Націй», згідно з якими держава повинна визнавати документи, видані окупаційною владою, якщо вони стосуються базових потреб людини, в тому числі права на пенсійне забезпечення.

14 листопада – у 1918 році гетьманом України Павлом Скоропадським було затверджено «Закон Української Держави про заснування Української академії наук в м. Києві»; Міжнародний день логопеда; Всесвітній день боротьби з діабетом [День ендокринолога]; Всесвітній якості; Всесвітній день юзабіліті [Роби простіше].

15 листопада – Всесвітній день рециклінгу [вторинної переробки]; початок Різдвяного посту.

16 листопада – день заснування «Українського Радіо» [у 1923 році у Харкові було запущено першу в Україні радіостанцію]; **День працівників радіо, телебачення та зв'язку;** Міжнародний день боротьби з анорексією; Міжнародний день толерантності; Всесвітній день гудзиків.

17 листопада – День працівників сільського господарства та переробної промисловості; День студента; Міжнародний день студентів; Всесвітній день пам'яті жертв

дорожньо-транспортних аварій; Всесвітній день боротьби проти хронічного обструктивного захворювання легень [ХОЗЛ]; Всесвітній день недоношених дітей.

18 листопада — День сержанта Збройних Сил України; День незалежності Латвії [День проголошення Незалежності Латвійської республіки від Російської Республіки Народною радою Латвії в 1918 році]; Європейський день захисту дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства.

19 листопада – День скловиробника; День працівників гідрометеорологічної служби; Всесвітній день туалету.

20 листопада – День народження Запорізького академічного обласного Театру юного глядача [Театру молоді]; Всесвітній день емігранта; Всесвітній день дитини; Міжнародний день педіатра.

21 листопада – День Гідності та Свободи; День десантно-штурмових військ України; Всесвітній день телебачення; Всесвітній день філософії; Міжнародний день відмови від паління; Введення в храм Пресвятої Богородиці.

■ ЮВІЛЕЇ, ПАМ'ЯТНІ ДАТИ

14 листопада - 150 років від дня народження Єгора Кузьмича Редіна [1863–1908], українського та російського історика мистецтва, засновника харківської школи мистецтвознавства, археолога; 140 років від дня народження Миколи Григоровича Синєюківа [1873–?], українського військового діяча, генерал-майора; 120 років із дня народження Кузьми Дерев'янка [1904-1954], військового діяча, генерал-лейтенанта, Героя України; 70 років від дня народження Раїси Опанасівни Кириченко [1943–2005], української співачки.

15 листопада – 110 років від дня народження Йосипа Абрамовича Даниленка [1903–1980], українського вченого-зоотехніка; 90 років від дня народження Віктора Васильовича Кочевського [1923–2005], українського поета і перекладача; 90 років від дня народження Ігоря Гавриловича Побірченка [1923–2012], українського правознавця, педагога; 50 років від дня

народження Євгенії Геннадіївни Гапчинської української художниці-ілюстраторки, живописця.

16 листопада – 225 років від дня народження Дмитра Миколайовича Бантиш-Каменського [1788–1850], українського та російського історика, археографа; 130 років від дня народження Матвія Мироновича Шатувльського [1883–1952], діяча українських прогресивних організацій у Канаді, публіциста; 110 років від дня народження Володимира Миколайовича Лопушанського [Гомич-Лопушанського, 1903–1987], українського письменника.

17 листопада – 225 років від дня народження Михайла Семеновича Щепкіна [1788–1863], російського та українського актора, основоположника сценічного реалізму в театральному мистецтві; 110 років від дня народження Ганни Йосипівни Рощиб'юк [1903–1981], українського майстра декоративно-прикладного мистецтва

[кераміка]; 100 років від дня народження Леоніда Володимировича Владича [1913–1984], українського мистецтвознавця; 90 років від дня народження Володимира Володимировича Копейчикова [1923–2002], українського правознавця.

19 листопада – 100 років від дня народження Германа Васильовича Троїцького [1913–1992], українського біохіміка.

20 листопада – 100 років від дня народження Анатолія Олександровича Козлова [1913–1979], українського графіка; 90 років від дня народження Михайла Івановича Головащенко [1923–2005], українського музикознавця, редактора, критика, журналіста, культурно-громадського діяча.

21 листопада – 100 років від дня народження Берти Львівни Корсунської [1913–1979], українського літературознавця; 70 років від дня народження Михайла Васильовича Голубовича, українського актора театру і кіно.

ДЕНЬ ЗА ДНЕМ

■ ІМЕНИННИКИ

14 листопада: Аристарх, Василь, Віктор, Гаврило, Ганна, Георгій, Григорій, Дмитро, Єгор, Косттин, Михайло, Микола, Олександр, Олексій, Петро, Пилип, Сергій, Теодор, Федір [за старим календарем – Агрипіна, Адріан, Давид, Дем', Денис, Дмитро, Єлизавета, Іван, Кузьма, Олександр, Петро, Сава, Теодор, Ула, Федір, Хома, Юліана, Яків].

15 листопада: Григорій, Дмитро, Микита, Микола, Петро, Пилип, Хома [Косттин].

16 листопада: Василь, Віктор, Дмитро, Іван, Макар, Матвій, Михайло, Микола, Сергій, Теодор, Федір, [Богдан, Василь, Володимир, Вольдемар, Ганна, Георгій, Євдокія, Єгор, Іван, Ілля, Йосип, Кузьма, Микола, Олександр, Павло, Петро, Світлана, Семен, Сергій, Теодор, Федір,].

17 листопада: Вікторія, Геннадій, Григорій, Захар, Іван, Михайло, [Григорій, Іван, Ілля,

Ісмаїл, Микола, Олександр, Симон, Степан.

18 листопада: Микола, Платон, Роман [Гаврило, Григорій, Тимофій.]

19 листопада: Валентин, Геннадій, Денис, Дмитро, Іван, Косттин, Леонід, Михайло, Олександр, Петро, Семен, Сергій, Тимофій, Федір, Яків [Анатолій, Арсеній, Василь, Віктор, Гаврило, Герман, Єфросинія, Косттин, Лука, Микита, Микола, Павло, Олександра, Клавдія, Мотря, Ніна, Серафима].

20 листопада: Анатолій, Арсен, Василь, Володимир, Ганна, Григорій, Іван, Макар, Микола, Олександр, Олексій, Тета [Богдан, Валерій, Василь, Веніамін, Георгій, Григорій, Євген, Єгор, Єлізавета, Іван, Іларіон, Кирило, Косттин, Максим, Михайло, Микола, Олександр, Опанас, Олексій, Павло, Сергій, Теодор, Федір].

21 листопада: Олександр [Гаврило, Марта, Марфа, Михайло, Павло, Рафаель].

■ МІСЯЧНИЙ КАЛЕНДАР НА ЛИСТОПАД

- Сприятливі дні: **14, 18, 21.**
- Несприятливий день: **16.**
- Несприятливі дні для фінансових або юридичних справ: **13, 16, 20.**
- Несприятливий день для міжособистісних стосунків [ділових і романтичних]:**13.**
- Дні, коли можуть виникнути конфлікти: **14, 20.**
- Несприятливі дні для починань: **14, 16, 20.**
- Несприятливий для подорожей день: **14.**

Сприятливі дні для:

- ✓ починань: **14, 15, 21;**
- ✓ юридичних справ: **21;**
- ✓ фінансових справ: **14, 15;**
- ✓ роботи: **14, 15;**
- ✓ міжособистісних стосунків [ділових і романтичних]: **17, 18, 21;**
- ✓ весілля: **14, 15, 18, 19, 20;**
- ✓ походу до лікаря: **15, 21;**
- ✓ хірургічних операцій: **16-21;**
- ✓ походу до стоматолога: **14-21;**
- ✓ початку схуднення: **16-21;**
- ✓ стрижки та фарбування волосся: **14-16, 17, 19, 21;**
- ✓ манікюру і педикюру: **14, 16, 18-21;**
- ✓ процедур для оздоровлення нігтів і шкіри рук: **14, 19;**
- ✓ епіляції і депіляції: **16, 19, 21;**
- ✓ шугарингу та електрод епіляції: **14-17;**
- ✓ видалення пігментних плям, бородавок: **21;**

- ✓ творчості та спорту: **15, 18;**
- ✓ поїздок: **14, 17, 18;**
- ✓ подорожей: **15, 17, 19.**

ПРИДБАННЯ

автомобіля, мотоцикла, дуже великої техніки, електронної, комп'ютерної техніки, смартфонів, електричних інструментів, нежитлової нерухомості, земельної ділянки, житлової нерухомості, всього для ремонту, оздоблення приміщень, затишку, комфорту в інтер'єрі, меблів, товарів та техніки для дому, посуду, господарських дрібниць, теплого, святкового, стильного, ділового та щоденного одягу, нижньої та постільної білизни, предметів мистецтва, антикваріату, ювелірних прикрас, предметів розкоші, біжутерії, декоративної косметики, косметики для догляду за шкірою та волоссям, парфумерії, взуття, собак, кішок, худоби та інших тварин та птахів, рослин, сільгосппродукції, путівок, всього для спорту, туризму, відпочинку: **14, 15**

■ САД З ГОРОДОМ

- Найбільш сприятливими для посіву дати: **10-11, 14-15, 19-20.**
- Несприятливими для будь-яких посівних робіт: **16.**
- Сприятливі дати для пересадки рослин: **19, 20.**

Сприятливий час для посіву та посадки:

- ✓ огірків, помідорів, зелені, багаторічних квітів - **14, 15, 19, 20;**
- ✓ часнику, цибулі та коренеплідних овочів, цибулинних квітів - **14, 15;**
- ✓ посадки саджанців:
- ✓ плодових дерев, ягідних кущів – **14, 15, 19, 20;**
- ✓ поливання та зрошування кімнатних і балконних рослин: **16, 18-20;**
- ✓ вдалий час для:
- ✓ заготовки [консервування і маринування] кореневих овочів: **14, 15;**
- ✓ заморожування фруктів: **21.**

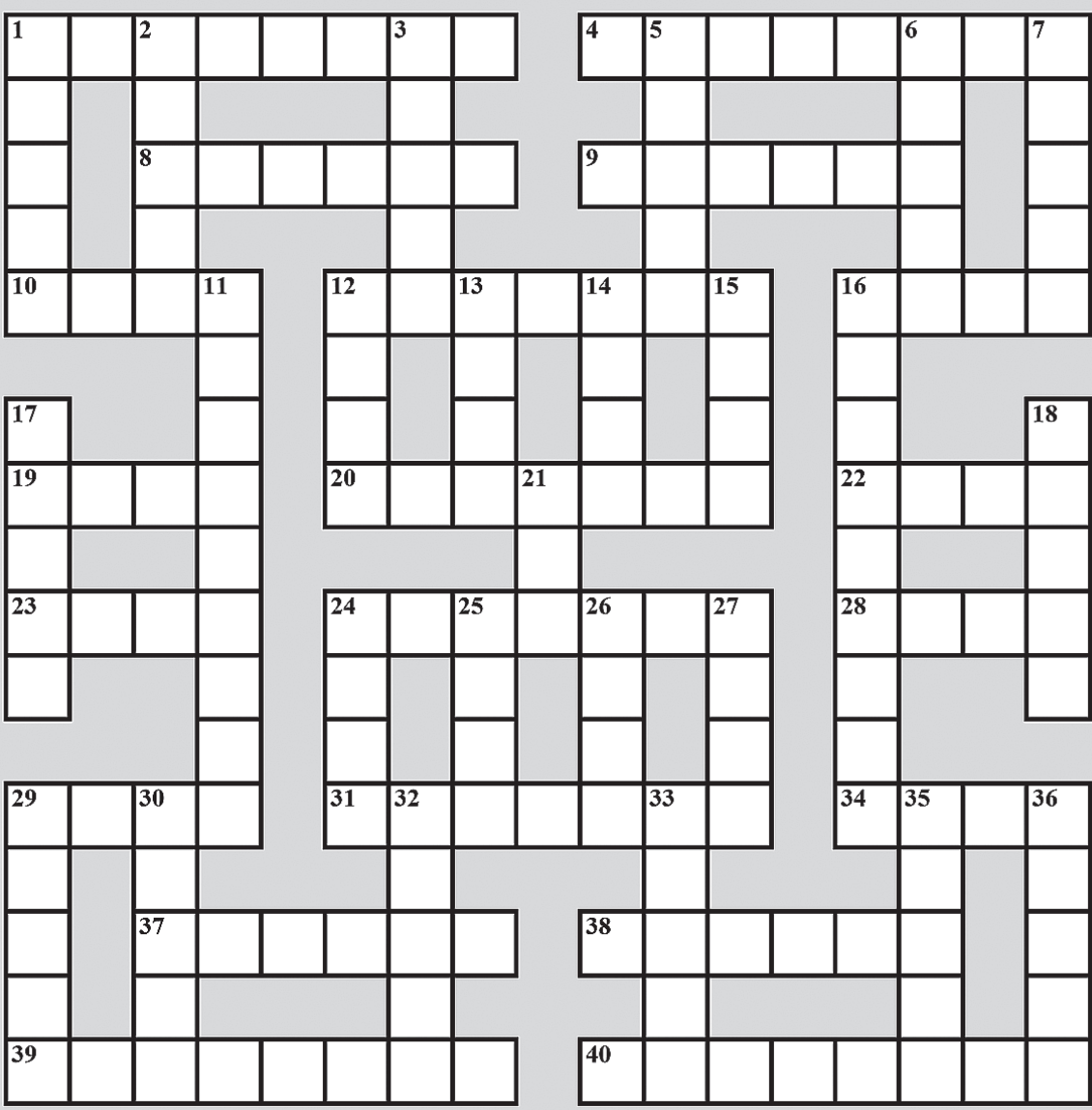
По горизонталі:

1. Стародавня богиня – покровителька дому, дух-захисник або уособлення материнства, жіноцтва. **4.** У якій держави столиця Софія? **8.** Одноразова праця гуртом для швидкого виконання великої за обсягом роботи. **9.** Швидкісний побратим леопарда. **10.** Форма рельєфу. **12.** Київський князь, який був одружений з Гертрудою, донькою польського короля Мешко II. **16.** Столиця Норвегії. **19.** Сьома від Сонця планета. **20.** Північна сусідка Флориди. **22.** ... Адлер [персонаж оповідань про Холмса]. **23.** ... – це Україна! **24.** Новорічний вибуховий пакет. **28.** Мінерал, тонко-смугастий різновид халцедону. **29.** Основна частина повітря. **31.** Алігаторова груша. **34.** Упряж для робочої великої рогатої худоби. **37.** Рок-ідол на ім'я Оззі. **38.** Фахівець розтину. **39.** Період життя рослин. **40.** Гурток любителів машин.

По вертикалі:

1. Межа суходолу і водного простору. **2.** Обертова частина машини. **3.** Розпорядчий документ керівника установи. **5.** Місто в Україні, «Південна Пальміра». **6.** Коренеплід, який свідчить про прихід тепла і перші дні літа. **7.** Слов'янський Бог любові й пристрасті, весняного розквіту природи. **11.** Багаторазовий квіток. **12.** Скандинавське жіноче ім'я на честь бога родючості Ing. **13.** Курорт з Лівадією. **14.** Елітні місця у театрі. **15.** Вплив, авторитет [перен.]. **16.** Цінний папір на пред'явника. **17.** Свійська птиця, самка півня. **18.** Жіноче ім'я, яке «подарувало» очі квітам. **21.** Настінний свічник. **24.** Положення тіла та нещира поведінка. **25.** Карти для пророцтва. **26.** Яку червону квітку не треба шукати вечорами? **27.** Відхилення курсу цінних паперів від їхньої номінальної вартості в бік перевищення. **29.** Відступ на початку тексту. **30.** Огірки, картопля, морква. **32.** Чорний птах. **33.** Видатна французька акторка, яка у Каннах прочитала вірш Лесі Українки. **35.** Брат близнюка Рема та його вбивця. **36.** Відчуття холоду з м'язовим тремтінням.

КРОСВОРД ВІД СЕРГІЯ КРИЖАНІВСЬКОГО

Дієва культурна дипломатія

Уже рік українські ляльки розповідають японцям про Україну

“ДУЖЕ ВДЯЧНА за можливість долучитися!” – написала запорізька майстриня Ганна Некрилова, розповідаючи про проект «100 мотанок для миру», та показала свої роботи на виставках у різних містах Японії.

У рамках цього заходу українські ляльки вже рік «розповідають» японцям про Україну. Відбулося вже десять виставок у різних містах Японії. По

закінченні ляльки залишаться у посольстві України в Японії.

За матеріалами відкритих Інтернет-джерел

Для Lumiere Fourmi, яким опікується Флавіан Пунсет, асистент директора Інституту Lumiere, – це артхаусне кіно. Тематику та програму – зазвичай чотири фільми на місяць, готує пан Флавіан, а глядачі, обравши фільм за своїм смаком, долучаються до обговорення...

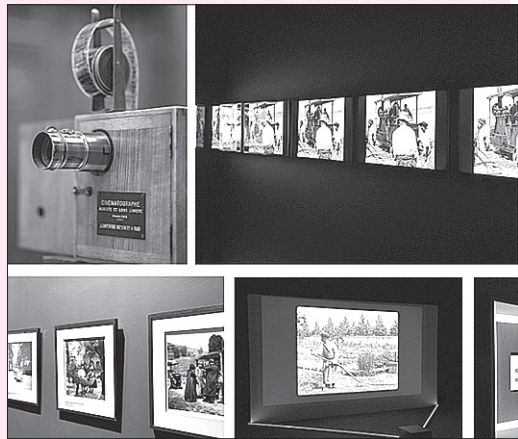
Тож клуб Lumiere Fourmi має

Що споріднює ліонський Lumiere Fourmi та запорізький клуб «Сходження»?

МИНУЛОЇ подорожі до Ліону наша невеличка запорізька компанія [історик Валерій Стойчев та пані Люба Рубан, яка вперше побачила французьку гілку своєї української родини] відвідала Музей братів Люм'єр.

Кінематограф є пристрастю пані Анни Остапець, української французьки, двоюрідної сестри Любові Рубан [знайшли вони одна одну завдяки оголошеному пошуку, стаття про який була опублікована в нашій газеті]...

А нині Анна запросила мене відвідати один із кіноклубів, який працює при Університеті Lumiere та музеї братів Люм'єр. Це три кінотеатри Cinemas Lumiere: Bellecour [показує кіноновинки], Terreaux [спеціалізується на документалістиці] та Fourmi, які підтримують цікавість публіки Ліону до авторського кіно.

багато спільного із запорізьким кіноклубом «Сходження» – принаймні, як двоюрідний брат. Хіба що деякі фільми неможливо було побачити у Запоріжжі за радянських часів – як-от величний німий «Метрополіс» Фріца Ланга [створений у 1927-му]. Біографії сценаристки та деяких акторів забарвлені стосунками із нацистами. Та настрої фатальної індустріалізації й захоплених пропагандою народних мас дуже споріднює цей майже тригодинний фільм із соціалістичним будівництвом у Запоріжжі у 1930-ті.

Добре знаючи цю історію індустріалізації із родинних оповідок, а також шлях розвитку кінематографа [отримала освіту в Університеті Lumiere, дипломна робота за творчістю Олександра Довженка], Анна Остапець

передала кіноклубу «Сходження» у Запоріжжя колекцію фільмів братів Люм'єр.

До речі, перший фільм братів – «Вихід робітників з фабрики Люм'єр» [1895, тривалістю усього 42 секунди!] – щороку отримує нову версію. Бажаючи приєднатися до зйомок реєструються і приєднуються до масовки у відомих усьому світу збережених декораціях. Анна Остапець мала нагоду це зробити. А також вона сподівається, що у клубі Lumiere Fourmi вони разом із паном Флавіаном організують ретроспективу фільмів Олександра Довженка для французької аудиторії. Тим часом у Запоріжжі матимуть можливість передивитися класику німого кіно Луї та Огюста Люм'єрів.

фото Інеси АТАМАНЧУК

МІСЦЕ ЗУСТРІЧІ – ІНКЛЮЗИВНИЙ ДІАЛОГ

Інеса НОСЕНКО: “Цей діалог буде продовжуватись”

ПРИВІТАВШИ УСІХ: “Мазаль Тов!”, – директорка БО «ЗБФ «ЄОЦ «Мазаль Тов» Інеса Носенко зазначила, що повним значенням вислову є привітання з дуже гарною подією: “Іноді такими словами ми вітаємо із народженням дитини, або – з початком доброї справи”.

У цей день “Мазаль Тов!” прозвучало як привітання до реалізації у БО «ЗБФ «ЄОЦ «Мазаль Тов» проекту «Місце зустрічі – інклюзивний діалог!».

“Я сьогодні кажу вам “Мазаль Тов”, бо впродовж усього лише шести місяців ми створювали справжнє місце зустрічі. І не просто зустрічі, а місця спілкування і діалогу”, – говорить Інеса Носенко.

Для наочності гостей запросили до перегляду фільму, в якому зібрані факти і враження піврічної роботи проекту.

Чи не найважливішим аспектом діяльності, що об'єднала довкола проекту десятки, сотні людей, стало вирішення проблеми доступності.

“Маріанна Смбалян, відома в Запоріжжі художниця, режисерка, журналістка, громадська діячка та волонтер, навчила, що не тільки сходинок є перешкодою, – продовжила пані Інеса, а пані Маріанна із вдячністю склала руки. – Коли я сіла у крісло колісне, я зрозуміла, наскільки складною є архітектура міста, коли ти пересуваєшся саме так... Тож, поспілкувавшись із людьми на візочках як рівний з рівним, я хочу привітати нашу організацію: сьогодні можемо сказати, що ми зробили крок назустріч інклюзивному діалогу”.

Тому в приміщенні БО «ЗБФ «ЄОЦ Мазаль Тов» проведено аудит доступності, і центр став

приятним та привітним для людей на візочках чи з іншими вадами руху. У день остаточного народження проекту «Місце зустрічі – інклюзивний діалог!» всі присутні могли приєднатися до заходів, які вже зарекомендували себе як дієва база для спілкування.

У цей день було проведено арт-терапевтичне заняття у техніці Fluid Art: такий спосіб малювання показав себе впродовж проекту ефективним інструментом боротьби зі стресом та емоційним вигоранням.

Корисними з точки зору взаємної підтримки та продуктивного спілкування в рамках проекту «Місце зустрічі – інклюзивний діалог!» стали різноманітні арттерапевтичні програми: з виготовлення релаксаційних іграшок, вправи з пісочної терапії та робота із солоним тістом...

Кожен захід охоплював десятки людей, і робота була не тільки творчою, а й цілющою, бо, окрім надання рівних можливостей участі у процесі, доступною для усіх була робота з психологом, яка супроводжувала проект.

Музична і театральна теми також мали розвиток та допомогли учасникам зрозуміти й відчути свої творчі можливості, розкритися, порадіти спільним успіхам у новому для себе процесі.

“Завдяки такій колаборації між різними групами, включно з людьми з інвалідністю та ВПО, мистецькі програми стають прикладом успішної соціальної інтеграції та демонструють, як мистецтво може об'єднувати людей”, – говорить Каріна, одна з учасниць реалізації проекту «Місце зустрічі – інклюзивний діалог!».

Була створена і спеціальна програма для дітей. “У нашому креативному просторі відбулася особлива діалогова програма, де діти могли відверто обговорити важливі для них питання та поділитися своїми емоціями”, – розповідає Каріна.

Важливим для емоційного відновлення став десятиденний виїзний ретрит, спрямований на підтримку вразливих верств населення, а й людей з інвалідністю, членів їхніх родин, молоді, волонтерів та ВПО. Творчі та оздоровчі заходи мали добрий ефект, яким із організаторами ділилися учасники події. А професійний супровід волонтерів-психологів забезпечив якісну підтримку учасникам протягом усього ретриту.

“Тож розвиток новонародженого проекту зупинити неможливо, – впевнена Інеса Носенко. – Є місце зустрічі, є відповідальна команда, і цей діалог буде продовжуватись. Ми тільки розпочали нашу подорож у створенні нових можливостей і спроможностей, і я вдячна усім, хто був разом з нами весь цей час”.

■ Ініціативу «Місце зустрічі – інклюзивний діалог!» впроваджує БО «ЗБФ «ЄОЦ Мазаль Тов» за технічного адміністрування ІСАР Єднання та сприяння Програми розвитку ООН [UNDP] в Україні за фінансової підтримки Європейського Союзу, наданої у межах проекту «EU4Recovery – Розширення можливостей громад в Україні», фінансової підтримки урядів Данії та Королівства Нідерландів.

Випуск підготувала Інеса АТАМАНЧУК

Генеральний директор Геннадій ДЕРИБАС

ГАЗЕТА «МИГ»
Виходить з 12 листопада 1939 р.
[до 1 січня 1991 р. –
«Комсомолец Запоріжжя»].
Засновник і видавець:
ТОВ «Газета «МИГ»

приймальня: (061) 787-52-11;
служба розповсюдження: (061) 787-51-41;
E mail редакції: postmaster@mig.com.ua Web-сторінка: www.mig.com.ua
Рекламна служба газети «МИГ»: (067) 610-64-24, 787-51-94, 787-50-44,
rs@mig.com.ua, reklama@mig.com.ua

Редакція виплачує гонорари лише за замовлені матеріали.

НАША АДРЕСА: м. Запоріжжя, пр. Соборний, 152, 5-й поверх.
Зупинка міського транспорту: «Площа Пушкіна».
Адреса для кореспонденції: а/с 8030, м. Запоріжжя, 69095.
Газета виходить раз на тиждень щочетверга. Обсяг 2 д.а.
Друк офсетний. Тираж 15000 прим.
Номер рішення Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення №2064 від 13.06.24 р.
ідентифікатор медіа R30-04543
Зам. № 2400122

Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за підбір і точність наведених фактів і цитат, економіко-статистичних даних, власних імен, географічних назв та інших відомостей, а також за розголошення даних, які не належать до відкритих публікацій. Редакція може публікувати статті в порядку обговорення, не поділяючи точку зору автора. Відповідальність за достовірність реклами несуть рекламодавці. Використання матеріалів, опублікованих на сторінках газети та сайту «МИГ», можливе лише за згодою редакції. Листування з читачами – тільки на сторінках газети. Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються. В опублікованих програмах телепередач можливі зміни. Співробітники «МИГ» – гуманісти. Якщо ви знайшли в номері нашої газети помилки та неточності, сприймайте, будь ласка, це правильно: є люди, для яких пошук друкарських помилок – велике задоволення. І лишати їх цього – не гуманно.

Дякуємо, що ви нас читали!

Номер
підписано до друку
13.11.24
об 11.00.

Кольороподіл і друк
ТОВ «Український Друк».
м. Запоріжжя